

Föräldraskapslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på konstaterande, fastställande och upphävande av faderskap och moderskap (*föräldraskap*). Bestämmelser om fastställande av adoption finns i adoptionslagen (22/2012).

2 §

Konstaterande av moderskap på grundval av födande

Den som har fött ett barn är mor till barnet.

3 §

Konstaterande av faderskap på grundval av äktenskap

Den som är äkta man till en mor som har fött ett barn under äktenskapet är far till barnet.

Om äktenskapet på grund av den äkta mannens död har upplösts före barnets födelse, är den äkta mannen far till barnet förutsatt att barnet är fött vid en sådan tidpunkt att det kan ha blivit avlat före den äkta mannens död. Om modern har ingått nytt äktenskap före barnets födelse, är dock den nya maken far till barnet.

4 §

Fastställande av faderskap i andra fall

Om faderskap inte kan konstateras med stöd av 3 §, fastställs faderskapet genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller genom domstolsbeslut.

Far till barnet är då den

- 1) som har avlat barnet,
- 2) vars spermier på något annat sätt än vad som avses i 1 punkten har använts för befruktning av barnets mor och barnet har fötts till följd av detta.

Om den mor som har fött ett barn har fått assisterad befruktning enligt 1 § i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) och barnet har fötts till följd av den assisterade befruktningen, är barnets far den som i samråd med den mor som har fött barnet har gett sitt samtycke till behandlingen. Om ett kvinnligt par har fått behandlingen eller den mor som har fött barnet har fått

RP 132/2021 rd

LaUB 9/2022 rd

RSv 85/2022 rd

behandlingen ensam, är barnets far den vars spermier har använts vid behandlingen, om denne före behandlingen har gett sitt samtycke till att fastställas vara far till barnet i enlighet med 16 § 2 mom. i den lagen. Om den mor som har fött barnet har fått behandlingen ensam, kan samtycke i samråd med denne ges även efter behandlingen.

5 §

Fastställande av moderskap på grundval av samtycke till assisterad befruktning

Om den som har fött ett barn har fått assisterad befruktning enligt 1 § i lagen om assisterad befruktning och barnet har fötts till följd av den assisterade befruktningen, kan den kvinna som i samråd med den som har fött barnet har gett sitt samtycke till behandlingen fastställas vara mor till barnet jämsides med den som har fött barnet.

Moderskap kan dock inte fastställas, om barnet redan har två juridiska föräldrar eller faderskap till barnet kan konstateras eller fastställas enligt denna lag.

I en situation som avses i 1 mom. fastställs moderskapet genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller genom domstolsbeslut. Bestämmelser om fastställande av föräldraskap finns i 5 och 6 kap.

2 kap.

Utredande av föräldraskap

6 §

Syftet med föräldraskapsutredning och när sådan görs

Syftet med en föräldraskapsutredning är att inhämta uppgifter till stöd för att fastställa eller bevisa att ett barn har en far eller en andra mor.

Barnatillsyningsmannen ska utreda föräldraskapet när denne får kännedom om ett barn under 18 år eller när en person vill erkänna sitt föräldraskap och faderskapet till barnet inte har konstaterats med stöd av 3 § eller föräldraskapet inte fastställts utifrån ett erkännande som avses i 19 §.

Barnatillsyningsmannen ska utreda föräldraskapet också om faderskapet till barnet har konstaterats med stöd av 3 § eller föräldraskapet fastställts utifrån ett erkännande som avses i 19 § och den mor som har fött barnet och barnets andra förälder

1) inom sex månader från barnets födelse tillsammans ber barnatillsyningsmannen utreda föräldraskapet, eller

2) efter det att en annan person har erkänt eller anmält sin avsikt att erkänna barnet på det sätt som avses i 18 § 2 mom. gemensamt godtar att föräldraskapet utreds.

Moderskapet utreds inte om en far kan fastställas för barnet och barnatillsyningsmannen inte känner till några omständigheter med stöd av vilka någon annan än den förmodade fadern är barnets andra förälder. Faderskapet utreds inte om moderskapet till barnet har erkänts på grundval av ett i 5 § 1 mom. avsett samtycke till assisterad befruktning och barnatillsyningsmannen inte känner till några omständigheter som ger anledning att misstänka att någon annan än den som har erkänt moderskapet skulle vara barnets andra förälder.

7 §

Inledande och avskrivning av föräldraskapsutredning

En föräldraskapsutredning kan inledas redan före barnets födelse, om möjligheterna att få bevis för föräldraskapet annars skulle äventyras eller om det finns något annat särskilt skäl till detta. Det prov som behövs på barnet vid en rättsgenetisk faderskapsundersökning kan dock tas först efter barnets födelse.

Om barnet avlider innan en föräldraskapsutredning har gjorts, avskrivs behandlingen av ärendet. En ny föräldraskapsutredning inleds dock, om en person önskar erkänna föräldraskapet och en utsaga om erkännande fortfarande kan avges enligt 18 § 3 mom.

8 §

Utredare av föräldraskap

Föräldraskapet utreds av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område den mor som har fött barnet har sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedda hemkommun. Om barnet har fyllt 15 år eller om den mor som har fött barnet är död eller inte har hemkommun i Finland, ska föräldraskapet dock utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun eller, om barnet inte har hemkommun i Finland, av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område barnet vistas.

Om en person vill erkänna föräldraskapet till ett barn och utredningen av föräldraskapet inte ska göras av en barnatillsyningsman i något av de välfärdsområden som avses i 1 mom., utreds föräldraskapet av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område den som vill erkänna föräldraskapet har sin hemkommun.

Om föräldraskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman i något av de välfärdsområden som avses i 1 eller 2 mom., görs utredningen av en barnatillsyningsman i Helsingfors stad.

Vad som i denna paragraf och i 19, 22 och 66 § föreskrivs om välfärdsområden tillämpas på Åland på kommunerna i landskapet Åland.

9 §

Överläggning inför föräldraskapsutredning

När en barnatillsyningsman har fått kännedom om en omständighet som kräver att föräldraskap utreds, ska barnatillsyningsmannen överlägga med den mor som har fött barnet, med barnet, om det har fyllt 15 år, och, om möjligt, med den person som kan vara barnets andra förälder. Om föräldraskap utreds med stöd av 6 § 3 mom., ska också barnets andra förälder kallas till överläggningen.

10 §

Genomförande av överläggning och skyldighet att hålla sig till sanningen

Syftet med överläggningen är att få uppgifter med vars hjälp föräldraskapet kan utredas. I början av överläggningen ska barnatillsyningsmannen förklara vilka åtgärder som hör till föräldraskapsutredningen samt erkännandets innebörd och rättsverkningarna av att föräldraskapet fastställs.

När den mor som har fött barnet och den som med stöd av 3 § eller på grundval av ett erkännande enligt 19 § är eller kan vara barnets andra förälder lämnar uppgifter är de skyldiga att hålla sig till sanningen. Samma skyldighet gäller också för den som avger en utsaga om erkännande, godkänner ett erkännande eller hörs på grund av ett erkännande.

11 §

Barnatillsyningsmannens rätt att få uppgifter

På barnatillsyningsmannens rätt att få uppgifter för föräldraskapsutredningen tillämpas vad som i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) föreskrivs om socialvårdsmyndighetens rätt att få uppgifter. Barnatillsyningsmannen har trots sekretessbestämmelserna rätt att också av arbetsgivaren till den eventuella far som modern uppgett och av en sådan utövare av inkvarteringsverksamhet som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) få nödvändiga uppgifter för att utreda personens identitet och boplatssort.

12 §

Anskaffande av genetisk och medicinsk utredning

Barnatillsyningsmannen ska i samband med faderskapsutredningen beställa en i 1 § i lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning (378/2005) avsedd rättsgenetisk faderskapsundersökning av barnet, den mor som har fött barnet och den person som kan vara far till barnet, om den sistnämnde begär en undersökning eller om barnatillsyningsmannen i övrigt anser att en sådan behövs. Om en undersökning enligt den lagen kan förordnas att gälla någon annan person än de ovannämnda och barnatillsyningsmannen anser att det vara befogat, kan barnatillsyningsmannen beställa en undersökning även i fråga om den personen.

En rättsgenetisk faderskapsundersökning som barnatillsyningsmannen beställt kan utföras endast med samtycke av den som avses ge ett prov. Om undersökningen gäller en avliden eller ett prov som tidigare tagits på en avliden och den avlidne inte under sin livstid har samtyckt till en undersökning, krävs samtycke av den avlidnes rättsinnehavare.

Om avsikten är att beställa en undersökning som gäller båda föräldrarna, den ena föräldern eller någon annan släkting till den eventuella fadern eller den mor som har fött barnet, tillämpas på en av barnatillsyningsmannen beställd undersökning och i fråga om samtycke till den vad som föreskrivs om av domstol förordnad undersökning i 6, 7 och 9 § samt 11 § 1 mom. i lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning.

Barnatillsyningsmannen får inhämta ett medicinskt sakkunnigutlåtande om den tidpunkt då barnet kan ha avlats, om det kan anses som behövligt med beaktande av utredningen i övrigt.

13 §

Information och meddelanden till den person som är föremål för undersökningen

Innan det tas ett prov som behövs för en rättsgenetisk faderskapsundersökning och innan undersökningen beställs ska barnatillsyningsmannen förklara för den som är föremål för undersökningen vilka åtgärder som hänför sig till undersökningen, vad undersökningen innebär för faderskapsutredningen och vilka de i 12 § 1—3 mom. föreskrivna förutsättningarna för att genomföra undersökningen är.

När barnatillsyningsmannen fått det utlåtande som bygger på den rättsgenetiska faderskapsundersökningen ska barnatillsyningsmannen utan dröjsmål underrätta den som är föremål för undersökningen om utlåtandets innehåll.

14 §

Nedläggning av föräldraskapsutredning

Om ett barn som har fyllt 15 år kräver det, ska den föräldraskapsutredning som gäller barnet läggas ned.

Barnatillsyningsmannen får besluta att föräldraskapsutredningen läggs ned, om

1) det är uppenbart att det inte finns tillräckliga uppgifter att få för att fastställa föräldraskapet,
2) det prov som behövs på barnet för att göra en rättsgenetisk faderskapsundersökning inte har kunnat tas,

3) barnet har fötts till följd av i 1 § i lagen om assisterad befruktning avsedd assisterad befruktning av den mor som har fött barnet och som har fått behandlingen ensam samtidigt som det är utrett att spermadonatorn inte har gett sitt samtycke på det sätt som avses i 16 § 2 mom. i den lagen till att kunna fastställas vara far till ett barn som föds till följd av en sådan behandling,

4) ingen har erkänt barnet och det finns särskild anledning att anta att det inte skulle vara förenligt med barnets bästa att utreda föräldraskapet och barnet, om det har fyllt 15 år, inte kräver att föräldraskapet utreds.

En nedlagd föräldraskapsutredning ska återupptas

1) på initiativ av barnatillsyningsmannen eller på begäran av den mor som har fött barnet, på begäran av barnet, om det har fyllt 15 år, eller på begäran av den som anser sig vara förälder till barnet, om de förutsättningar för nedläggning som avses i 2 mom. 1—3 punkten inte längre uppfylls,

2) på begäran av den mor som har fött barnet, på begäran av barnet, om det har fyllt 15 år, eller på begäran av den som har erkänt föräldraskapet, om de förutsättningar för nedläggning som avses i 2 mom. 4 punkten inte längre uppfylls.

15 §

Protokoll över föräldraskapsutredning

Barnatillsyningsmannen ska föra protokoll över föräldraskapsutredningen. I protokollet ska alla de uppgifter antecknas som är nödvändiga vid fastställande eller upphävande av föräldraskap.

Den mor som har fött barnet, barnet, om det har fyllt 15 år, och den som har i 32 eller 33 § föreskriven talerätt har på begäran rätt att ta del av protokollet över föräldraskapsutredningen i dess helhet oberoende av vad som föreskrivs i 11 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

16 §

Tillfälle att erkänna föräldraskap samt väckande av talan

Om barnatillsyningsmannen finner att det utifrån en rättsgenetisk faderskapsundersökning eller någon annan utredning kan anses sannolikt att någon som är delaktig i ärendet är förälder till barnet, ska barnatillsyningsmannen ge den personen tillfälle att erkänna sitt föräldraskap.

Om den som är delaktig i ärendet inte erkänner sitt föräldraskap och ingen av de förutsättningar för nedläggning av föräldraskapsutredning som avses i 14 § 1 mom. eller 2 mom. 1, 3 eller 4 punkten uppfylls och barnet inte har fyllt 18 år, har barnatillsyningsmannen skyldighet att föra barnets talan för fastställande av föräldraskap. Bestämmelser om förande av talan finns i 6 kap.

17 §

Sökande av ändring

Vid sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen i ett beslut av barnatillsyningsmannen om att lägga ned eller återuppta en föräldraskapsutredning tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Rätt att anföra besvär har utöver vad som föreskrivs

i den lagen den mor som har fött barnet, barnet, om det har fyllt 15 år, och den som anser sig vara barnets andra förälder.

Bestämmelser om väckande av talan om fastställande av faderskap och moderskap finns i 32 och 33 §. Om ett beslut om nedläggning av föräldraskapsutredningen har fattats i fråga om utredningen av faderskap, ska till det beslut om nedläggning som barnatillsyningsmannen fattat med stöd av 14 § fogas information om rätten att väcka talan om fastställande av faderskapet och om tidsfristen för den.

3 kap.

Erkännande av föräldraskap

18 §

När erkännande kan göras

Föräldraskap till ett barn som redan har två föräldrar kan inte erkännas. Inte heller kan föräldraskap erkännas till ett barn som är adopterat. Moderskap kan erkännas av den som anser sig vara barnets mor enligt 5 § 1 mom.

Föräldraskapet till ett barn för vilket faderskapet har konstaterats med stöd av 3 § eller föräldraskapet har fastställts utifrån ett i 19 § avsett erkännande kan med avvikelser från vad som föreskrivs i 1 mom. erkännas, om de vars godkännande behövs enligt 22 § godkänner erkännandet. När föräldraskapet fastställs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, upphävs det föräldraskap som konstaterats med stöd av 3 § eller fastställts utifrån ett i 19 § avsett erkännande.

Föräldraskap kan inte erkännas efter barnets död. Föräldraskapet kan dock erkännas, om barnet har avlidit så snart efter födelsen att en utsaga om erkännande med hänsyn till omständigheterna inte har kunnat avges medan barnet levde. En utsaga om erkännande ska i ett sådant fall avges inom ett år från barnets död. Om föräldraskapet erkänns efter barnets död, görs det en föräldraskapsutredning. Bestämmelser om föräldraskapsutredning finns i 2 kap.

19 §

Erkännande av föräldraskap före barnets födelse

Föräldraskap kan erkännas före barnets födelse genom en utsaga om erkännande av faderskap eller moderskap.

Utsagan om erkännande ska avges personligen och i närvaro av den mor som ska föda till en hälsovårdare eller en barnmorska vid rådgivningsbyrå för mödravård eller vid en privat hälso- och sjukvårdsenhet som på uppdrag av välfärdsområdet producerar rådgivningstjänster, i det välfärdsområde där familjen har fått rådgivningsbyråttjänster under graviditetstiden. Innan ett erkännande tas emot ska erkännandets innebörd och rättsverkningarna av att föräldraskapet fastställs klargöras för parterna.

Utsagan om erkännande kan avges också till en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område den mor som ska föda har sin hemkommun om modern visar upp ett intyg över graviditeten. I ett sådant fall tillämpas vad som föreskrivs i 2 mom.

Hälsovårdaren, barnmorskan eller barnatillsyningsmannen ska vägra ta emot erkännandet, om

- 1) den mor som ska föda motsätter sig erkännandet,
- 2) identiteten hos den som erkänner föräldraskapet eller hos den mor som ska föda inte har utretts på ett tillförlitligt sätt,

3) det finns anledning att misstänka att den som erkänner föräldraskapet inte kan fastställas vara far eller mor till barnet,

4) det finns anledning att misstänka att den mor som ska föda eller den som erkänner barnet inte kan förstå erkännandets innebörd på grund av sitt mentala tillstånd eller på grund av språksvårigheter eller av något annat skäl.

Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande finns i 25 §. När ett erkännande godkännts skriftligen av den mor som ska föda ska handlingarna jämte bilagor utan dröjsmål sändas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för skötseln av uppgifter som anknyter till fastställandet av föräldraskap.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på hälsovårdare och barnmorskor när de sköter uppdrag som avses i 2 mom. även om de inte står i anställningsförhållande till välfärdsområdet.

20 §

Erkännande som återkallas, bestrids eller är utan verkan

Den som har erkänt sitt föräldraskap i enlighet med 19 § kan återkalla erkännandet genom att före barnets födelse skriftligen göra en anmälan om saken till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Den som ska föda barnet eller den som anser sig vara barnets förälder i stället för den som har erkänt föräldraskapet, kan genom en anmälan enligt 1 mom. föra fram sin uppfattning att den som har erkänt barnet inte är barnets förälder.

En utsaga om erkännande som avgetts med stöd av 19 § är utan verkan, om de finska myndigheterna inte vid den tidpunkt när barnet föds har behörighet enligt 56 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i föräldraskapsärendet.

21 §

Erkännande av föräldraskap efter barnets födelse

En person kan erkänna föräldraskap efter barnets födelse genom att personligen hos en i 2 mom. avsedd mottagare av erkännande avge en utsaga om erkännande där personen anmäler sig vara far eller mor till barnet. Före erkännandet ska den som tar emot det klargöra för personen vad erkännandet innebär och vilka rättsverkningar fastställandet av föräldraskapet har.

Ett erkännande av föräldraskap tas emot av en barnatillsyningsman, häradsskrivaren eller notarius publicus. Utomlands tas ett erkännande emot av en sådan person som tjänstgör vid en finsk beskickning som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan tillhandahålla notariella tjänster inom beskickningens verksamhetsområde. Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande av föräldraskap finns i 25 § i denna lag.

Om en utsaga om erkännande har tagits emot av någon annan myndighet än den barnatillsyningsman som sköter föräldraskapsutredningen, ska handlingen över erkännandet utan dröjsmål sändas till barnatillsyningsmannen i fråga.

En utsaga om erkännande som avges i en främmande stat kan avges med iakttagande av den form och det förfarande som ska följas enligt lagen i den staten.

22 §

Godkännande av erkännande

Föräldraskap till ett barn enligt 3 § kan inte fastställas på grundval av ett erkännande, om inte den mor som har fött barnet och dennes äkta man har godkänt erkännandet. Om föräldraskapet

har fastställts utifrån ett erkännande som avses i 19 §, krävs utöver ett godkännande från den mor som har fött barnet även ett godkännande från den som har erkänt föräldraskapet.

Föräldraskap till ett barn som fyllt 15 år kan inte heller fastställas på grundval av ett erkännande, om inte barnet har godkänt erkännandet.

Om föräldraskap erkänts före barnets födelse, kan föräldraskapet inte fastställas på grundval av erkännandet om inte den mor som ska föda har godkänt erkännandet.

Ett godkännande i fall som avses i 1 och 2 mom. lämnas till en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde där föräldraskapet till barnet utreds. Godkännandet kan tas emot också av den som enligt 21 § 2 mom. kan ta emot ett erkännande. Godkännandet ska lämnas personligen till mottagaren.

23 §

Hörande

Följande ska ges tillfälle att bli hörda med anledning av ett erkännande:

1) den mor som har fött barnet, om den personen inte har godkänt erkännandet i enlighet med 19 § eller 22 § 1 mom.,

2) barnets vårdnadshavare, om hörande kan ske utan svårighet,

3) vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den som erkänt föräldraskapet, om denne är minderårig.

Barnatillsyningsmannen kan höra också andra än de personer som avses i 1 mom., om det behövs för att utreda saken. Hörandet kan ske muntligt eller skriftligt. Också den som enligt 21 § 2 mom. kan ta emot ett erkännande kan sköta ett hörande.

24 §

Fastställande av identitet

Den som genomför en överläggning enligt 9 § eller tar emot en utsaga om erkännande enligt 19 eller 21 §, ett godkännande enligt 22 § eller hör någon muntligt enligt 23 § ska utifrån identitetsbevis eller på något annat därmed jämförbart tillförlitligt sätt fastställa identiteten hos dem som deltar i överläggningen, den som avger utsagan om erkännande, den som lämnar godkännandet och den som hörs.

25 §

Handling över erkännande och över godkännande av erkännande

En handling ska upprättas över ett erkännande och över godkännandet av ett erkännande. Handlingen ska dateras och där ska antecknas identifikations- och kontaktinformation för barnet, för den mor som har fött barnet och för den som erkänner föräldraskapet. Den ska undertecknas av den som erkänner sitt föräldraskap och av den som tar emot erkännandet. Om erkännandet ska godkännas av någon, ska också den som godkänner erkännandet och den som tar emot godkännandet underteckna handlingen.

Om inte barnet, den mor som har fött barnet, den äkta mannen eller den som erkänt föräldraskapet och som ska godkänna erkännandet bevisligen har fått meddelande om att en utsaga om erkännande har avgetts, och om deras vistelseort är känd, ska barnatillsyningsmannen delge dem erkännandet per post mot mottagningsbevis.

26 §

Inlämnande av handlingar till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

När en föräldraskapsutredning har gjorts och föräldraskapet har erkänts, ska den barnatillsyningsman som har skött föräldraskapsutredningen lämna in protokollet över föräldraskapsutredningen och de handlingar med bilagor som gäller erkännandet till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

4 kap.

Samtycke av rättsinnehavare till fastställande av föräldraskap

27 §

Samtycke till fastställande av föräldraskap utan rättegång

Om ett barn har fötts utom äktenskapet och om faderskapsutredningen i fråga om det minderåriga barnet och den rättsgenetiska faderskapsundersökningen eller ett skriftligt intyg över assisterad befruktning visar att en person som avlidit är far till barnet, kan personens rättsinnehavare efter barnets födelse ge sitt samtycke till att faderskapet fastställs utan rättegång genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förutsatt att barnet inte har erkänts eller att talan för fastställande av faderskap inte är anhängig.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om fastställande av faderskap tillämpas också på fastställande av moderskap i fall som avses i 5 § 1 mom., om utredningen av moderskapet till ett minderårigt barn och det skriftliga intyget över assisterad befruktning visar att den avlidna personen är barnets andra mor och talan om fastställande av moderskapet inte är anhängig.

28 §

Handling över samtycke

En handling ska upprättas över det samtycke som ges av en persons rättsinnehavare. På samtycket och på handlingen tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om erkännande av föräldraskap efter barnets födelse, hörande i samband med ett erkännande, godkännande av erkännande och inlämnande av handlingar till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Rättsinnehavarnas samtycke behöver dock inte ges i mottagarens närvaro.

5 kap.

Fastställande av föräldraskap hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

29 §

Behörighet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Föräldraskap fastställs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, om

- 1) föräldraskapet har erkänts i enlighet med 18—25 § och det inte finns anledning att misstänka att personen inte är barnets ena förälder,
- 2) rättsinnehavarna till en person som har avlidit har gett sitt samtycke i enlighet med 27 och 28 § till att föräldraskapet till barnet fastställs genom beslut av Myndigheten för digitalisering

och befolkningsdata, och det utifrån en föräldraskapsutredning enligt 27 § kan anses vara klarlagt att personen är barnets ena förälder.

Om faderskapsutredningen och den rättsgenetiska faderskapsundersökningen visar faderskapet och tilläggsutredning inte skäligen kan fås, kan faderskapet fastställas även när de handlingar som utvisar de blivande föräldrarnas identitet och familjeband är bristfälliga.

Om föräldraskapet har erkänts före barnets födelse på det sätt som föreskrivs i 19 § och förutsättningarna enligt 1 mom. 1 punkten föreligger, kan föräldraskapet fastställas även om föräldern avlider innan dennes föräldraskap fastställs.

30 §

Behandling av föräldraskapsärenden på Åland

På Åland sköter Statens ämbetsverk på Åland de uppgifter som enligt denna lag ska skötas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

31 §

Behandling av ett ärende om föräldraskap samt sökande av ändring

Om bestämmelserna i 3 och 4 kap. i denna lag inte har iakttagits i ett ärende som gäller fastställande av föräldraskap, handlingarna är bristfälliga eller föräldraskapsfrågan inte har utretts tillräckligt, kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata be barnatillsyningsmannen komplettera handlingarna eller skaffa sådan behövlig tilläggsutredning som är tillgänglig. Om tilläggsutredning inte rimligen kan fås, kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överföra ärendet till barnatillsyningsmannen för utredning av föräldraskapet.

Om föräldraskapet till ett barn har erkänts före barnet har fötts men Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inte har tagit emot en anmälan om barnets födelse inom två månader från barnets beräknade födelsetid, ska myndigheten utan dröjsmål överföra de handlingar som gäller erkännandet till den barnatillsyningsman som avses i 8 §.

Om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tar emot en skriftlig anmälan enligt 20 § 1 eller 2 mom., ska ärendet om erkännande av föräldraskap till ett barn före barnets födelse avskrivas. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska då underrätta parterna i ärendet om att ärendet avskrivits.

I beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får ändring inte sökas genom besvär. Bestämmelser om en parts rätt att väcka talan för fastställande av föräldraskap och om tidsfristerna för väckande av talan finns i 32—34 §. Till beslutet ska det fogas information om den talerätt som avses i 32 eller 33 § och om den tidsfrist som avses i 34 § 2 eller 3 mom.

Utöver vad som i 54 § i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om delgivningsskyldigheten, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata delge beslutet till den barnatillsyningsman som har skött föräldraskapsutredningen. Om föräldraskapet inte har utretts och barnet på grund av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas beslut håller på att bli utan en andra förälder, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata delge beslutet till den barnatillsyningsman som enligt 8 § ska utreda föräldraskapet. Delgivningsskyldighet föreligger inte, om de finska myndigheterna inte har behörighet enligt 56 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i ärendet.

6 kap.

Rättegång om fastställande av föräldraskap

32 §

Rätt att väcka talan i ett ärende som gäller fastställande av faderskap samt parter

Ett barn för vilket faderskap inte har konstaterats på grundval av äktenskapet för den mor som har fött barnet och ett andra föräldraskap inte har fastställts genom ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller genom domstolsbeslut, kan genom att väcka talan mot den som barnet antar är dess far kräva att faderskapet fastställs. Om den mot vilken talan ska väckas har avlidit, ska talan väckas mot personens rättsinnehavare.

Den som anser sig vara far till ett barn har rätt att väcka talan om fastställande av faderskapet mot barnet, om

1) barnatillsyningsmannen har lagt ned faderskapsutredningen på grund av att de prov som behövs på barnet för att göra en rättsgenetisk faderskapsundersökning inte har kunnat tas, eller

2) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inte har fastställt faderskapet och det finns någon annan anledning till att faderskapet inte fastställts än att ett godkännande enligt 22 § saknas.

Om den vars faderskap det är fråga om avlider medan talan är anhängig, träder personens rättsinnehavare i dennes ställe.

33 §

Rätt att väcka talan i ett ärende som gäller fastställande av moderskap samt parter

Ett barn för vilket faderskap inte har konstaterats på grundval av äktenskapet för den mor som har fött barnet och ett andra föräldraskap inte har fastställts genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller genom domstolsbeslut, kan genom att väcka talan mot den som barnet antar är dess mor kräva att moderskap enligt 5 § 1 mom. fastställs. Om den mot vilken talan ska väckas har avlidit, ska talan väckas mot personens rättsinnehavare.

Den som anser sig vara mor till barnet i enlighet med 5 § 1 mom. har rätt att väcka talan om fastställande av moderskapet mot barnet, om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inte har fastställt moderskapet och det finns någon annan anledning till att moderskapet inte fastställts än att ett godkännande enligt 22 § saknas.

Om den vars moderskap det är fråga om avlider medan talan är anhängig, träder personens rättsinnehavare i dennes ställe.

34 §

Begränsningar i talerätten

Talan om fastställande av faderskap eller moderskap kan inte föras, om barnet har fyllt 15 år och motsätter sig att föräldraskapet fastställs. Talan kan inte väckas eller behandlingen av ärendet fortsättas, om barnet har avlidit.

Den som anser sig vara far till ett barn ska väcka talan inom ett år från den dag då personen fick del av ett i 32 § 2 mom. avsett beslut av barnatillsyningsmannen eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Den som anser sig vara ett barns andra mor ska väcka talan inom ett år från den dag då personen fick del av ett i 33 § 2 mom. avsett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

35 §

Förande av barnets talan

I en rättegång om fastställande av föräldraskap förs ett minderårigt barns talan av en sådan barnatillsyningsman som med stöd av 8 § kan utreda föräldraskapet. Barnatillsyningsmannen har dock inte talerätt, om de finska myndigheternas internationella behörighet grundar sig på någon annan än en i 56 § 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedd omständighet.

Ett minderårigt barns talan i en rättegång om fastställande av föräldraskap får, förutom av barnatillsyningsmannen, föras av vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare och barnet självt, om det har fyllt 15 år. Om barnatillsyningsmannen och barnets andra lagliga företrädare är av olika åsikt när de för barnets talan, ska barnatillsyningsmannens åsikt följas.

Domstolen ska ge var och en som enligt 1 eller 2 mom. får föra barnets talan tillfälle att bli hörd i ärendet. Även när den mor som har fött barnet inte är vårdnadshavare ska personen ges tillfälle att bli hörd, om hörande kan ske utan svårighet.

Ett barn som i enlighet med 1 mom. företräds av barnatillsyningsmannen i ett ärende som gäller fastställande av föräldraskap beviljas avgiftsfri rättshjälp i enlighet med rättshjälpslagen (257/2002) oberoende av vad som i övrigt föreskrivs om förutsättningarna för rättshjälp.

36 §

Instämmande som svarande

Om barnet kräver att faderskapet fastställs, ska barnet stämma den som kan antas vara barnets far som svarande.

Om barnet kräver att moderskapet fastställs, ska barnet stämma den som kan antas vara mor till barnet enligt 5 § 1 mom. som svarande.

Om det finns flera i 1 eller 2 mom. avsedda personer, kan de stämmas in såsom svarande i samma rättegång. De tänkbara föräldrarna ska stämmas in som svarande i samma rättegång, om det är uppenbart att detta krävs för att ärendet ska kunna utredas. Om talan om fastställande både av faderskap och av moderskap är anhängig i fråga om samma barn, ska talan om fastställande av faderskap avgöras innan ärendet om fastställande av moderskap avgörs.

Om talan väcks mot barnet med stöd av 32 § 2 mom. eller 33 § 2 mom., kan också de som vid sidan av käranden kan komma i fråga som förälder till barnet stämmas in som svarande.

Om det med hjälp av en rättsgenetisk faderskapsundersökning har klarlagts att en viss person inte kan vara barnets far, får personen inte utan särskilda skäl stämmas in som svarande.

37 §

Delgivning av stämning

Bestämmelser om delgivning av stämning finns i 11 kap. i rättegångsbalken. Om det inte är möjligt att klarlägga var mottagaren eller den som mottagaren har bemyndigat att ta emot delgivningen vistas, kan stämningen dock delges genom kungörelse endast när bevisning om föräldraskapet finns tillgänglig i sådan omfattning att inledande av rättegång mot svaranden måste anses förenligt med barnets bästa.

38 §

Delgivning av protokoll över föräldraskapsutredning

I fall där föräldraskapsutredning krävs enligt lag ska käranden foga protokollet över föräldraskapsutredningen till stämningsansökan. Om protokollet inte har fogats till stämningsansökan, ska domstolen begära protokollet av barnatillsyningsmannen.

39 §

Behörig domstol i ärenden om fastställande av föräldraskap

Bestämmelser om behörig domstol finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

När ett ärende om fastställande av föräldraskap är anhängigt i en behörig domstol, får frågan om fastställande av föräldraskap till samma barn inte prövas vid någon annan domstol. Domstolen ska då överföra ärendet till den domstol där ärendet redan är anhängigt.

40 §

Återkallande av talan och uteslutande av faderskap

När talan om fastställande av föräldraskap förs mot flera svarande, kan käranden återkalla talan mot någon av dem, om denne inte motsätter sig att talan återkallas och domstolen, efter att ha hört de övriga svarandena, samtycker till återkallandet av talan. Domstolen ska då avskrivna ärendet till den del det gäller svaranden i fråga.

När talan om fastställande av faderskap förs mot flera svarande kan domstolen innan frågan om faderskapet slutligt avgörs förkasta talan mot en eller flera av svarandena, om det utifrån en rättsgenetisk faderskapsundersökning måste anses vara bevisat att svaranden i fråga inte kan vara barnets far.

41 §

Anskaffning av bevis

Domstolen ska självant förordna om anskaffning av all den utredning som den finner behövlig för att ärendet ska kunna avgöras. Om det utifrån omständigheter som framkommit vid rättegången finns anledning att anta att någon som inte är part är förälder till barnet, kan domstolen ge personen tillfälle att bli hörd. Domstolen kan även uppmana barnatillsyningsmannen att komplettera föräldraskapsutredningen.

42 §

Behandling av ärendet vid sökande av ändring

Om käranden eller svaranden söker ändring i en dom om föräldraskap, kan fullföljdsdomstolen behandla ärendet också till den del ärendet gäller en sådan part som ändringssökandet inte avser. Ärendet ska dock inte utan särskilda skäl tas till behandling till den del det gäller en sådan person som ändringssökandet inte avser och mot vilken ett anspråk har förkastats av den anledningen att personen utifrån en rättsgenetisk faderskapsundersökning inte kan vara barnets far.

7 kap.

Upphävande av föräldraskap

43 §

Grunderna för upphävande av faderskap

Ett faderskap som har konstaterats med stöd av 3 § eller genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska upphävas genom domstolsbeslut, om det med hjälp av en

rättsgenetisk faderskapsundersökning eller annars har klarlagts att det inte finns ett i 4 § 2 eller 3 mom. avsett förhållande mellan den som har konstaterats eller fastställts vara far och barnet.

44 §

Grunderna för upphävande av moderskap

Ett moderskap som har fastställts genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska upphävas genom domstolsbeslut, om det har klarlagts att det inte finns ett i 5 § 1 mom. avsett förhållande mellan den som har fastställts vara mor och barnet.

45 §

Upphävande av föräldraskap genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Den äkta mannens faderskap eller föräldraskapet för en i 19 § avsedd person som erkänt det är upphävt, när en annan person på det sätt som avses i 21 § har erkänt sitt föräldraskap och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har fastställt föräldraskapet på grundval av erkännandet.

Om den mor som har fött barnet och barnets andra förälder tillsammans på det sätt som avses i 6 § 3 mom. 1 punkten har begärt att barnatillsyningsmannen utreder föräldraskapet och det utifrån en rättsgenetisk faderskapsundersökning kan konstateras att den äkta mannen eller den som erkänt barnet inte kan vara far till barnet, kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata på gemensam ansökan av föräldrarna fastställa att den äkta mannen eller den som erkänt föräldraskap före barnets födelse inte är barnets far. Ärendet kan avgöras utan att barnet hörs. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får dock inte avgöra ärendet, om den mor som har fött barnet har fått assisterad befruktning vid den tidpunkt då barnet har avlats. Ansökan till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska lämnas in inom ett år från barnets födelse.

I beslut enligt 1 och 2 mom. av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får ändring inte sökas genom besvär.

Utöver vad som i 54 § i förvaltningslagen föreskrivs om skyldigheten att delge ett myndighetsbeslut ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata sända en kopia av sitt beslut i ett ärende som gäller upphävande av ett minderårigt barns föräldraskap till den barnatillsynsman som avses i 8 §.

46 §

Parter i talan om upphävande av faderskap

Talan om upphävande av faderskap får väckas i tingsrätten av barnet, av den mor som har fött barnet eller av den vars faderskap har konstaterats på grundval av äktenskap eller fastställts genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Talan om upphävande av faderskap får i de fall som avses i 48 § 2 mom. väckas också av den som i stället för den person som avses i 1 mom. anser sig vara barnets förälder.

Talan ska väckas mot de i 1 mom. nämnda personer som utöver käranden har rätt att väcka talan.

Om en part avlider under den tid rättegången varar, träder partens rättsinnehavare i dennes ställe.

47 §

Parter i talan om upphävande av moderskap

Talan om upphävande av moderskap får väckas av barnet, av den mor som har fött barnet eller av den vars moderskap har fastställts genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Talan om upphävande av moderskap får i de fall som avses i 48 § 2 mom. väckas också av den som i stället för den person som avses i 1 mom. anser sig vara barnets förälder.

Talan ska väckas mot de i 1 mom. nämnda personer som utöver käranden har rätt att väcka talan.

Om en part avlider under den tid rättegången varar, träder partens rättsinnehavare i dennes ställe.

48 §

Begränsningar i talerätten

Barnets rätt att väcka talan får utövas endast av barnet självt, om det har fyllt 15 år. För ett barn som är yngre än 15 år eller för ett sådant barn som har fyllt 15 år men som på grund av psykisk störning eller utvecklingsstörning eller av någon annan motsvarande orsak inte kan förstå sakens betydelse kan det dock förordnas en intressebevakare för att utöva barnets talerätt, om det med tanke på barnets bästa finns synnerligen vägande skäl till detta.

Den som anser sig vara förälder till ett barn som har fötts under äktenskapet för den mor som har fött barnet eller till ett barn i fråga om vilket föräldraskap erkänts har rätt att väcka talan för upphävande av moderns äkta mans föräldraskap eller ett föräldraskap som fastställts på grundval av erkännande endast, om

1) den mor som har fött barnet och den äkta mannen eller den fastställda föräldern levtt åtskilda vid tiden för barnets födelse,

2) käranden vid tiden för barnets födelse har sammanbott med den mor som har fött barnet och deltagit i vården av barnet eller det mellan käranden och barnet annars har uppstått ett förhållande jämförbart med ett familjeförhållande, och

3) domstolen bedömer att det är förenligt med barnets bästa att talan väcks.

Den äkta mannen eller den som har erkänt sitt föräldraskap har inte rätt att väcka talan, om personen har fått kännedom om omständigheter som ger den anledning att misstänka att barnet inte har avlats av personens spermier eller på det sätt och under de förhållanden som avses i 4 § 3 mom. eller 5 § 1 mom. och trots detta efter barnets födelse skriftligen meddelat att barnet är personens. Den mor som har fött barnet har inte rätt att väcka talan, om den modern skriftligen har godkänt det meddelandet.

49 §

Dödsfalls inverkan på rätten att väcka talan och på svarandens utövande av talan

Talan om upphävande av föräldraskap kan inte väckas, om barnet har avlidit.

Talan om upphävande av föräldraskap kan inte väckas för en sådan i 46 eller 47 § avsedd parts räkning som har avlidit. Maken och arvingarna till den vars föräldraskap har konstaterats eller fastställts kan dock efter personens död väcka talan om upphävande av föräldraskap på det sätt som föreskrivs i 50 § 3 mom.

Om den som enligt 46 § 3 mom. eller 47 § 3 mom. borde vara svarande i ärendet har avlidit, ska personens rättsinnehavare stämmas in såsom svarande. Om den mor som har fött barnet har avlidit, stäms personens rättsinnehavare dock inte in såsom svarande.

50 §

Frist för väckande av talan

Om faderskapet konstaterats på grundval av äktenskap, ska den mor som har fött barnet, den som avses i 48 § 2 mom. och den vars faderskap har konstaterats på grundval av äktenskap väcka talan inom två år från barnets födelse. Om föräldraskapet har fastställts på grundval av erkännande, ska den mor som har fött barnet, den som avses i 48 § 2 mom. och den som erkänt barnet väcka talan om upphävande av föräldraskapet inom två år från det att föräldraskapet fastställdes.

Talan kan provas även om den har väckts efter fristens utgång, om käranden har haft laga förfall eller anför något annat vägande skäl till att talan inte har väckts tidigare. Talan ska dock lämnas utan prövning, om talan inte väcks inom ett år från det att skälet att avstå från att väcka talan har upphört.

Om den äkta mannen eller den vars föräldraskap har fastställts genom beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har avlidit utan att ha förlorat sin talerätt, har den efterlevande maken samt var och en som vid sidan av barnet eller efter barnet är den avlidnes närmaste arvinge rätt att väcka talan inom ett år från dödsfallet eller, om den avlidne skulle ha haft längre tid att väcka talan till sitt förfogande, inom den tiden.

51 §

Hörande av en utomstående

Om de omständigheter som framkommit vid rättegången ger anledning att anta att en viss person, som inte är part, är barnets ena förälder, kan domstolen ge personen tillfälle att bli hörd.

52 §

Behörig domstol i ärenden om upphävande av föräldraskap

Bestämmelser om behörig domstol finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

53 §

Rättegångsförfarandet

Vid rättegång om upphävande av föräldraskap ska 37 och 41 § tillämpas.

8 kap.

Bestämmelser som hör till den internationella privaträttens område

54 §

Moderskap direkt med stöd av lag

I fråga om bestämmande av moderskap direkt med stöd av lag ska finsk lag tillämpas, om den vars moderskap det är fråga om

1) är bosatt i Finland vid barnets födelse eller var bosatt i Finland under det år som föregick barnets födelse, eller

2) inte är bosatt i någon stat vid barnets födelse och vistas i Finland eller är asylsökande i Finland vid barnets födelse.

I andra än i 1 mom. avsedda fall bestäms ett moderskap direkt med stöd av lag enligt tillämplig lag i den stat där

- 1) den vars moderskap det är fråga om är bosatt vid barnets födelse, eller
- 2) den vars moderskap det är fråga om vistas eller är asylsökande vid barnets födelse, om personen vid den tidpunkten inte är bosatt i någon stat.

På bestämmande av moderskap på grundval av äktenskap som ingåtts med den som har fött barnet eller på grundval av samtycke till assisterad befruktning av denna person tillämpas trots vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. dock lagen på den ort där den som har fött barnet är bosatt eller i andra hand den ort där personen vistas.

55 §

Faderskap direkt med stöd av lag

I fråga om bestämmande av faderskap direkt med stöd av lag ska finsk lag tillämpas, om

- 1) den som har fött barnet är bosatt i Finland vid barnets födelse, eller
- 2) den som har fött barnet inte är bosatt i någon stat vid barnets födelse och personen vistas i Finland eller är asylsökande i Finland vid barnets födelse.

Om finsk lag inte tillämpas enligt 1 mom., bestäms ett faderskap direkt med stöd av lag enligt tillämplig lag i den stat där

- 1) den som har fött barnet är bosatt vid barnets födelse, eller
- 2) den som har fött barnet vistas eller är asylsökande vid barnets födelse, om personen vid den tidpunkten inte är bosatt i någon stat.

Om barnet dock, med hänsyn till alla relevanta omständigheter, vid sin födelse har närmare anknytning till någon annan stat än den vars lag borde tillämpas enligt 1 eller 2 mom., ska den lag som enligt lagen i den staten är tillämplig tillämpas för bestämmande av ett faderskap direkt med stöd av lag.

Om ett faderskapsförhållande efter barnets födelse har blivit etablerat i enlighet med den lag som är tillämplig i någon annan stat än en sådan som avses i 1—3 mom. och barnet har en nära anknytning till den staten, ska med avvikelse från 1—3 mom. den lag som enligt lagen i den staten är tillämplig tillämpas för bestämmande av faderskapet direkt med stöd av lag.

56 §

Finska myndigheters internationella behörighet

Finska myndigheter är behöriga i ett ärende som gäller föräldraskap, om

- 1) barnet är bosatt i Finland,
- 2) barnet inte är bosatt i någon stat men vistas i Finland eller är asylsökande i Finland,
- 3) den svarande, eller minst en svarande om det finns flera, är eller, om personen är död, senast före sin död var bosatt i Finland,
- 4) den svarande inte är bosatt i någon stat men personen vistas eller, om personen är död, senast före sin död vistades i Finland, eller är asylsökande i Finland, eller
- 5) ärendet inte kan avgöras i den främmande stat där barnet eller den vars föräldraskap det är fråga om är eller senast före sin död var bosatt och det finns särskild anledning att avgöra ärendet i Finland.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är de finska myndigheterna behöriga i ett ärende som gäller utredande och erkännande av föräldraskap, om den som önskar erkänna sitt föräldraskap

- 1) är bosatt i Finland, eller
- 2) inte är bosatt i någon stat men vistas i Finland eller är asylsökande i Finland.

Föräldraskapsutredning verkställs dock inte om de finska myndigheternas behörighet grundar sig enbart på 1 mom. 3 eller 4 punkten.

57 §

Ärenden som är anhängiga utomlands

Om ett föräldraskapsärende är anhängigt hos myndigheterna i en främmande stat och det är uppenbart att beslutet i ärendet kommer att erkännas i Finland, ska de finska myndigheterna, om samma ärende har inletts senare här i landet, avbryta behandlingen tills det har klarlagts om det utländska beslutet kommer att erkännas i Finland.

Finska myndigheter får dock låta bli att avbryta behandlingen och får fortsätta behandlingen av ett avbrutet ärende, om det kan visas att avgörandet annars blir oskäligt försenat.

58 §

Tillämplig lag

I ärenden som gäller föräldraskap ska finsk lag tillämpas, om inte något annat följer av 54 eller 55 §.

59 §

Erkännande av utländska beslut

Ett beslut om föräldraskap som har meddelats i en främmande stat och som är giltigt i den staten erkänns i Finland utan särskilt fastställande.

Ett beslut som har meddelats i en främmande stat erkänns dock inte, om

1) den utländska myndighetens behörighet inte har grundat sig på någon enda parts boningsort, hemvist eller medborgarskap eller någon annan sådan anknytning med beaktande av vilken myndigheten skulle ha haft grundad anledning att ta upp ärendet till behandling,

2) beslutet har meddelats mot en utebliven part och stämningsansökan eller motsvarande handling inte har delgetts parten i så god tid och på ett sådant sätt att parten skulle ha kunnat förbereda sitt svaromål,

3) beslutet strider mot ett finskt föräldraskapsbeslut i fråga om vilket rättegången har inletts före den rättegång som har lett till det utländska beslutet,

4) beslutet strider mot ett tidigare utländskt föräldraskapsbeslut som erkänns i Finland,

5) beslutet inte är förenligt med grunderna för Finlands rättsordning.

Ett beslut genom vilket någon har fastställts vara barnets mor i stället för den mor som har fött barnet, kan erkännas endast om beslutet

1) har meddelats i den stat där den som har fastställts vara mor var bosatt vid barnets födelse och där personen har bott utan avbrott i minst ett år omedelbart innan barnet föddes, eller

2) erkänns i den stat där den som har fastställts vara mor var bosatt vid barnets födelse och där personen har bott utan avbrott i minst ett år omedelbart innan barnet föddes.

Som beslut betraktas ett beslut av en domstol eller annan myndighet samt fastställande eller registrering av en rättshandling, om förhållandet mellan personerna till följd av en sådan åtgärd betraktas som ett föräldraskapsförhållande eller om förhållandet mellan dem till följd av en sådan åtgärd anses blivit upphävt i den stat där registreringen har skett eller någon annan motsvarande åtgärd har vidtagits.

60 §

Fastställande av utländskt beslut

Helsingfors tingsrätt kan på ansökan fastställa om ett utländskt beslut om föräldraskap ska erkännas i Finland.

När tingsrätten behandlar ärendet ska den ge barnet, fadern, modern och andra personer tillfälle att bli hörda, om det behövs för att utreda frågan och det utan svårighet går att ta reda på var den som ska höras vistas.

61 §

Bestämmelsernas subsidiära karaktär

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas endast om inget annat följer av lagen om erkännande av nordiska faderskapsavgöranden (352/1980).

62 §

Oförenlighet med grunderna för Finlands rättsordning

En bestämmelse i en främmande stats lag ska lämnas obeaktad, om tillämpningen av den skulle leda till ett resultat som är oförenligt med grunderna för Finlands rättsordning.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

63 §

Utredande av barns åsikt

När barnets bästa för ett barn under 15 år bedöms i en situation som avses i 14 § 2 mom. 4 punkten eller 48 § 1 mom. eller 2 mom. 3 punkten ska barnets egna önskemål och åsikt utredas och beaktas i den mån det är möjligt med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå. Barnets åsikt ska utredas på ett finkänsligt sätt och med hänsyn till barnets utvecklingsnivå. Det ska förklaras för barnet i vilket syfte barnets åsikt utreds och hur utredandet sker.

Vad som i 14 § och i 22 § 2 mom. samt i 34 § 1 mom. föreskrivs om betydelsen av den åsikt som ett barn som har fyllt 15 år företräder tillämpas inte, om barnet inte kan förstå sakens betydelse på grund av psykisk störning eller utvecklingsstörning eller av någon annan motsvarande orsak.

På utredande av åsikten hos ett barn under 15 år tillämpas vad som föreskrivs om saken i 15 a, 16 och 16 a § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

64 §

Avgivande av osann utsaga i ett ärende som gäller fastställande av föräldraskap

Den som i samband med en föräldraskapsutredning, vid erkännande av moderskap eller faderskap, vid hörande på grund av ett erkännande eller vid godkännande av ett erkännande lämnar myndigheten en uppgift som personen vet att är falsk och detta bidrar till att föräldraskapet fastställs oriktigt, ska, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, för avgivande av osann utsaga i ett ärende som gäller fastställande av föräldraskap dömas till böter.

65 §

Skyndsamt behandling

Ärenden som gäller utredande, fastställande och upphävande av föräldraskap ska behandlas skyndsamt.

66 §

Handräckning

En barnatillsyningsman är på begäran skyldig att ge handräckning till barnatillsyningsmän i andra välfärdsområden i uppgifter som en barnatillsyningsman ska sköta vid utredande och fastställande av föräldraskap. Barnatillsyningsmannen är i sådana fall även skyldig att inför domstol och andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde företräda andra barnatillsyningsmän när ärenden som hör till deras befattning behandlas.

67 §

Register över förhandserkännanden

Register över förhandserkännanden är register som inrättats för erkännande av föräldraskap före barnets födelse och för skötseln av de uppgifter som hör till fastställandet av föräldraskap. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är personuppgiftsansvarig för ett separat register över förhandserkännanden i fråga om sitt verksamhetsområde enligt denna lag. På motsvarande sätt är Statens ämbetsverk på Åland personuppgiftsansvarig för ett separat register över förhandserkännanden i fråga om sitt verksamhetsområde enligt denna lag.

Den mottagare av erkännande som avses i 19 § 2 och 3 mom. får samla in och registrera följande i registret över förhandserkännanden:

- 1) identifierings- och kontaktuppgifter för den som erkänner föräldraskapet, uppgift om den handling där identiteten har konstaterats, hemkommun samt utsagan om erkännande,
- 2) identifierings- och kontaktuppgifter för den som godkänner erkännandet, uppgift om den handling där identiteten har konstaterats, civilstånd, hemkommun, utsagan om godkännande, det uppskattade antalet barn som ska födas och barnets beräknade födelsetid,
- 3) de uppgifter som framgår av ett eventuellt intyg över assisterad befruktning,
- 4) namn på den som tagit emot erkännandet, personens uppgiftsbenämning, organisationens namn och mottagarens kontaktuppgifter,

5) sådana andra än i 1—4 punkten avsedda uppgifter som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i 1 mom. och som gäller erkännandetillfället eller parterna som deltar i erkännandetillfället, med undantag av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller sådana sekretessbelagda uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 32 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Uppgifterna bevaras i registret över förhandserkännanden tills ärendet om fastställande av föräldraskap har avgjorts, avskrivits eller överförs.

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Statens ämbetsverk på Åland och socialvårdsmyndigheterna rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ur registret över förhandserkännanden få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av deras uppgifter i samband med utredning eller fastställande av ett barns föräldraskap.

68 §

Tillämpning av lagen i vissa fall

Om ett barn har två mödrar enligt denna lag, ska vid tillämpning av 2 och 6 a § i lagen om hemkommun på den mor som fött barnet tillämpas vad som i de paragraferna föreskrivs om mor och på den mor som avses i 5 § 1 mom. i denna lag tillämpas vad som i 6 a § i lagen om hemkommun föreskrivs om far.

69 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) anmälan om barnets födelse,
- 2) lämnande av en medicinsk utredning och om den ersättning som ska betalas för den,
- 3) vilka handlingar som kan godkännas för fastställande av identiteten.

Bestämmelser om vilka handlingar som vid utredande, erkännande, fastställande och upphävande av föräldraskap ska lämnas på för ändamålet fastställda blanketter utfärdas genom förordning av justitieministeriet. Institutet för hälsa och välfärd fastställer blankettformulären.

10 kap.

Ikraftträdande

70 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Genom denna lag upphävs faderskapslagen (11/2015) och moderskapslagen (253/2018).

71 §

Tillämpning av lagen när det gäller barn födda före lagens ikraftträdande

Denna lag ska tillämpas på faderskap också när barnet har fötts före ikraftträdandet av denna lag, om inte något annat föreskrivs.

På moderskap ska bestämmelserna i 2 § och 8 kap. tillämpas också när barnet har fötts före ikraftträdandet av denna lag. Lagens övriga bestämmelser tillämpas på moderskap också när barnet har fötts före ikraftträdandet av denna lag, om ett i 5 § 1 mom. avsett samtycke till assisterad befruktning har getts den 1 april 2019 eller därefter.

72 §

Erkännande och utredning av föräldraskap

Om föräldraskapet har erkänts före denna lags ikraftträdande, tillämpas på erkännandet och dess återkallande, på bestridande, godkännande och fastställande av erkännandet samt på utredningen av föräldraskapet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På utredningen av föräldraskapet tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande också om barnet är fött och en överläggning om föräldraskapsutredning har förts innan lagen trädde i kraft.

73 §

Talan om fastställande av moderskap eller faderskap

På en talan om fastställande av moderskap eller faderskap som är anhängig vid domstol när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde när talan blev anhängig. Talan kan dock inte förkastas på den grund som anges i 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap (701/1975). En talan om fastställande av faderskap som blir anhängig när denna lag har trätt i kraft, kan prövas trots att domstolen tidigare med stöd av 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap har låtit bli att fastställa faderskapet.

74 §

Upphävande av moderskap eller faderskap

Talan om upphävande av faderskap kan inte väckas av den mor som har fött barnet, om barnet har fötts före den 1 oktober 1976.

Om barnet har fötts före ikraftträdandet av denna lag, ska i stället för 46 § 2 mom., 47 § 2 mom. och 48 § 2 mom. tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På en talan om upphävande av moderskap eller faderskap som är anhängig vid domstol när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som var tillämpliga när talan blev anhängig. Talan kan dock inte lämnas utan prövning på den grunden att såväl den mor som har fött barnet som den äkta mannen har avlidit.

75 §

Barnets arvsrätt i vissa fall

Ett barn som fötts utom äktenskapet före den 1 oktober 1976 har inte på grundval av faderskap som fastställts i domstol arvsrätt efter en arvlåtare på faderns sida om arvlåtaren har avlidit före den 31 januari 2012. Trots den första meningen i detta moment har barnet dock rätt till arv om den ärvda egendomen med stöd av 5 kap. 1 § i ärvdabalken (40/1965) har tillfallit staten eller om förlusten av arvsrätten ska betraktas som oskäligen med hänsyn till likabehandling av syskon som fötts utom äktenskapet eller till något annat motsvarande, av kändaren oberoende särskilt vägande skäl. En sådan rätt till arv ska göras gällande senast inom den tid som föreskrivs i 16 kap. 1 § i ärvdabalken.

Vad som föreskrivs i den första och andra meningen i 1 mom. ska dock inte tillämpas om faderskapet har fastställts inom den tid som föreskrivs i 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap eller om barnet hade en far den 30 september 1976, men faderskapet efter det har upphävts eller den dom som gäller faderskapet har återbrutits och en annan mans faderskap därefter fastställts.

Den som med stöd av 1 mom. har rätt till arv kan yrka omskifte i fråga om ett förrättat arvs- skifte, även om arvlåtaren har avlidit före den 1 januari 2016. På omskifte och skyldighet att återbära egendom tillämpas 23 a kap. i ärvdabalken.

76 §

Hänvisningar till tidigare lag

Om det i en lag eller i en förordning hänvisas till en bestämmelse som har ersatts av en bestämmelse i denna lag, iakttas efter ikraftträdandet av denna lag motsvarande bestämmelse i denna lag.

Helsingfors den 26 augusti 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitieminister Anna-Maja Henriksson